

Handläggare
Malin Fornander
Telefon: 08-508 252 88
Emma Fredriksson
Telefon: 08-508 251 54**Till**
Socialnämnden
2019-12-17

Handlingsplan för suicidprevention

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner handlingsplan för suicidprevention.
2. Ärendet överlämnas till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningsdirektörGunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

I budget 2019 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Region Stockholm utveckla en handlingsplan för att förebygga självmord. En handlingsplan har framtagits med syfte att stötta socialtjänstens verksamheter i att skapa strukturer för ett självmordspreventivt arbete samt höja kunskapen om bakomliggande faktorer och vilka personer som är i potentiell risk att begå suicidhandlingar.

Handlingsplanen riktar sig till socialtjänsten i Stockholms stad och innehåller förslag på åtgärder på universell, selektiv och indikativ preventionsnivå. Varje enskild verksamhet/enhet ansvarar för att prioritera och implementera angivna åtgärdsförslag, med utgångspunkt i invånarnas behov och verksamhetens förutsättningar.

Bakgrund

I budget 2019 fick socialnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med Region Stockholm utveckla en handlingsplan för att förebygga självmord. Budgetuppdraget omfattar socialnämnden och stadsdelsnämndernas socialtjänst. Handlingsplanen riktar sig därför specifikt till dessa verksamheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 11 december 2019 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 12 december 2019.

Ärendet

Årligen tar cirka 150 personer i Stockholms stad sitt liv. Även om självmordstrenden generellt har sjunkit med cirka 20 procent från 1980-talet är siffran fortfarande hög jämfört med andra dödsorsaker. Nationellt finns en oroande suicidtrend bland unga personer 15-24 år. Dessutom gör unga personer som identifierar sig som homo-, bi, transsexuella och queer fler självmordsförsök än unga som identifierar sig som heterosexuella.

Det finns idag kunskap om hur suicidhandlingar kan förhindras. Evidensen visar att det krävs flera samtidiga insatser. Socialtjänsten möter människor i olika utsatta situationer och i kombination med det förebyggande uppdraget utgör socialtjänstens verksamheter en viktig plattform för suicidpreventivt arbete. I kombination med insatser från andra aktörer på olika preventionsnivåer kan stadens invånare få stöd och hjälp i att hantera svåra utmaningar och få hjälp att i tid hantera det lidande som annars kan leda till suicidhandlingar.

Handlingsplanen innehåller förslag på åtgärder på tre nivåer: universell, selektiv och indikativ preventionsnivå. De åtgärder som föreslås ämnar tydliggöra socialtjänstens ansvar och möjligheter att arbeta suicidpreventivt samt öka medvetenheten om riskgrupper och bakgrundsfaktorer till suicidhandlingar, för att bättre kunna uppmärksamma personer som kan befinna sig i risk. Varje enskild verksamhet/enhet ansvarar för att prioritera och implementera angivna åtgärdsförslag, med utgångspunkt i invånarnas behov och verksamhetens förutsättningar. Rekommenderat är att en åtgärdsplan tas fram och att planerade aktiviteter förs in i verksamhetsplanen och följs upp i verksamhetsberättelsen.

Handlingsplanen är framtagen av avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Representanter från samtliga stadsdelsförvaltningar har erbjudits att bidra i arbetet och lämna synpunkter på handlingsplanen under olika stadier i processen. Region Stockholm (Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Nationellt center för suicidprevention, NASP) har konsulterats, liksom några utvalda organisationer i civilsamhället som arbetar specifikt med självmordsprevention.

Jämställdhetsanalys

Sju av tio personer som tar sitt liv är män. Däremot är kvinnor överrepresenterade när det gäller självmordsförsök och tvångsvård för självskadebeteende. En del av förklaringen att fler män tar sitt liv ligger i valet av metoder. När män bestämt sig för att ta sitt liv väljer de oftast dödligare metoder än vad kvinnor gör.

Ytterligare en skillnad är att pojkar och män söker vård för psykiskt lidande i mindre omfattning än flickor och kvinnor, samt att normer kring hur pojkar och män förväntas vara riskerar att ge pojkar en svagare beredskap för att hantera omvälvande händelser. Det förebyggande arbetet på universell preventionsnivå framstår ur den aspekten som mycket angeläget. En medvetenhet om skillnader mellan pojkar och män och flickor och kvinnor, och arbetssätt anpassade därefter är betydelsefull.

Barnrättsperspektiv

Barn och unga har enligt FN:s konvention om barnets rättigheter rätt till liv och utveckling. Ingen minderårig ska behöva hamna i en sådan situation så att den enda utvägen upplevs vara att avsluta sitt liv. Viktigt ur ett barnrättsperspektiv är att personer som jobbar inom socialtjänstens verksamheter har kunskap om tecken på och risker för vad som kan vara tecken på förestående suicidhandlingar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen vill lyfta fram vikten av samverkan för att lyckas med det suicidpreventiva arbetet. Denna handlingsplan riktar sig till socialtjänsten. Utöver socialtjänsten finns också andra betydelsefulla aktörer i ett suicidpreventivt arbete, såsom skola, hälso- och sjukvård, polis, kriminalvård och ideella organisationer.

Med hänsyn tagen till ovanstående föreslår socialförvaltningen att nämnden godkänner bifogad handlingsplan.

Bilaga

Handlingsplan för suicidprevention, Stockholms stads socialtjänst